



הרבנות הראשית לישראל

THE CHIEF RABBINATE OF ISRAEL

מחלקת הבחינות הארצית

ט' טבת תשע"ד

בס"ד

מבחן הסמכה בהלכות איסור והיתר

הוראות לנבחן:

- יש לענות על 10 מתוך 12 השאלות.
- בכל תשובה יש לכתוב את מקורות הגמרא והראשונים ועד לפסק ההלכה.
- יש להקפיד על כתיבה מסודרת וכתב קריא.
- יש לכתוב את התשובות בעמודה השמאלית של המחברת בלבד.

בהצלחה!

1. דם הנוטף על הצלי:

- מה דינו של בשר שנוטף עליו דם רותח בשעה שנצלה. ומה הדין אם הדם שנוטף הוא צונן - ציין בתשובתך את הטעם, ועד כמה נאסר.
- מתי אמרין על דם שנוטף על בשר שנצלה "דם משרק שריק".
- מה הדין אם נטף דם בעין על בשר ומיד לאחר מכן צלאו. ומהי דעת השו"ע בזה.

2. בשר שלא נמלח:

- עקרת הבית טבלה בטעות בשר שלא נמלח בביצים ופירורי לחם, האם ניתן למולחו עם הבלילה שעליו. ציין את מקור הדין וטעמו.
- מה דינו של בשר שלא נמלח וטפלוהו בביצים בלבד, שמן או ציר.
- כבד שלא נמלח שנמצא בפשטידה, מה דינה של הפשטידה. כתוב את דעות הראשונים ופסק ההלכה.

3. חלב שנפל על דופן קדירה בשרית:

- חלב שנפל על גבי דופן קדירה בשרית שכנגד התבשיל, כיצד משערים בשישים. ומה דין הקדירה והתבשיל שבתוכה. ציין בתשובתך דעות הראשונים וכיצד נפסק להלכה.
- חלב שנפל על גבי דופן הקדירה כנגד מקום הריקן, כיצד משערים בשישים. והיאך יש להתנהג עם התבשיל כשאינו לו שיעור הנצרך לביטול. ציין בתשובתך דעות הראשונים וכיצד נפסק להלכה, הדין המנהג ובשעת צורך גדול.

4. חלב שנפל לתוך קדירה בשרית:

- חלב שנפל על גבי אחת החתיכות שמקצתה הייתה מונחת ברוטב, מה דין הקדירה. והיאך משערים בשישים. ציין בתשובתך דעות הראשונים וכיצד פסקו השו"ע והרמ"א.
- חלב שנפל על גבי אחת החתיכות ואין ידוע איזו היא, האם רשאי לנער את כל הקדירה כולה. ציין הדין והטעם.
- חלב שנפל על גבי חתיכה אחת שהייתה כולה מחוץ לרוטב, האם כל החתיכה נאסרה. ציין הדין והטעם.

5. תחיבת כף:

- תחב כף חלבית כמה פעמים לתוך תבשיל בשרי ולאחר מכן נודע לו שזו כף חלבית, מהו שיעור הביטול שנצרך לזה. ציין בתשובתך האם יש חילוק בדין בין תחב ב' או ג' פעמים. והאם דין זה נאמר רק בתחיבת כף חלבית או בכל כף של איסור.
- חתיכת איסור שנפלה לתבשיל כמה פעמים, מהו שיעור הביטול שנצרך לזה.

6. תערובות איסור והיתר שנשפכו:

- נתערב איסור תורה עם מינו ושאינו מינו בבת אחת, ויש רוב היתר ממינו, ונשפך מן התערובת ואין ידוע אם היה ס', מה דינה של התערובת. (פרט ובאר את פסק ההלכה ע"פ הש"ך והט"ז).
- נתערב חלב עם בשר עוף ונשפך ואין ידוע אם היה ס' בבשר העוף כנגד החלב, פרט את הדין.
- נתערב גיד הנשה ונימוח ברוב היתר שאינו מינו ונשפך ואין ידוע אם היה בתערובת ס', מה הדין. הסבר מדוע.

7. קדירה הבלועה מבשר וחלב או איסור:

- א. קדירה בת יומא הבלועה מבשר וחלב והרתיח בה מים בתוך מעל"ע ולאחר מעל"ע לבליעת הבשר והחלב בישראל ירקות, מה דינם של הירקות.
- ב. האם ישנתנה הדין אם הקדירה הנ"ל הייתה בלועה מנבילה ותוך מעל"ע בישראל בה מים ואחר מעל"ע מבישול הנבילה בישראל בה ירקות.
- ג. מה יהיה הדין במקרה הנ"ל, אם המים הוחמו לאחר שעבר לילה אחד מבישול הבשר והחלב. ואחר מעל"ע מבישול הבשר וחלב בישראל ירקות.

8. ביטול היתר בהיתר:

- כתב הרמ"א בסימן צ"ט: "חלב שנפל למים ונתבטל בששים ואח"כ נפל מן המים לקדירה של בשר מותר אע"פ שאין ששים בבשר נגד החלב שהרי נתבטל במים".
- א. מהו החידוש בדברי הרמ"א הנ"ל, הרי אין טעם חלב במים?
 - ב. נפסק בשו"ע בסימן צ"ז: "פת שאפאה עם הצלי ודגים שצלן בתנור אחד עם הבשר אסור לאוכלן בחלב". כיצד מתיישב פסק זה עם פסק הרמ"א לעיל (סעיף א').
 - ג. מה ההבדל בין תערובת כלאיים (צמר ופשתים) שאינה בטילה ברוב לבין תערובת בשר עם חלב שהיא בטלה בששים – הרי שתי התערובות הם היתר בהיתר.

9. בשר הבלוע מחלב:

- א. כתב השו"ע בסימן ק"ה סעיף ז': "הא דחתיכת איסור אוסרת חברתה בנגיעתה דווקא שאיסורה מחמת עצמה כגון נבילה או בשר בחלב".
מהי קושיית הרש"ל על דברי השו"ע הנ"ל וכיצד מסבירים זאת הט"ז והש"ך.
- ב. כתב הרמ"א בסימן צ"ב ס"ב: "אם נפלה טיפת חלב על חתיכה שבקדירה ולא ניער ולא כיסה כלל אינו אסור רק החתיכה לבד ושאר הקדירה מותר". כיצד תסביר את פסק הרמ"א הנ"ל לפי שיטת הט"ז ולפי שיטת הש"ך.
- ג. האם בשר שנתבשל עם חלב חשיב כגופו של איסור
א. לענין דבר המעמיד. ב. לענין חתיכה הראויה להתכבד. הוכח!

10. ספק ספיקא:

- א. ספק טריפה שנתערבה באחרות, האם אמרינן בכה"ג ספק ספיקא. כתוב את שיטות הראשונים וכיצד נפסק להלכה בזה.
- ב. האם יש הבדל אם נודע הספק טריפה קודם שנתערב או לא. פרט.
- ג. האם באיסור דרבנן אמרינן בכה"ג ספק ספיקא (כגון גבינת ספק עכו"ם שנתערבה).

11. בשולי עכו"ם:

- א. פת עכו"ם ובישולי עכו"ם שנתערבו - בכמה בטלים. האם יש הבדל בין דבר לח ליבש. והאם מותר לבטל בידיים. ומה הדין בדבר חשוב.
- ב. תבשיל עכו"ם שנתערב עם תבשיל ישראל ולא היה בכדי ביטול – האם אמרינן בו חנ"נ?
- ג. פסק השו"ע כי שומן שבושל ע"י עכו"ם ונבלע בפת ישראל או בירקות הנאכלים חיים הפת או הירק אסורים. מדוע לא נאמר שהשומן בטל בהם.

12. טבילת כלים:

- א. כיצד נפסק בשו"ע לגבי טבילת סכין ששוחטים או מפשיטים בו, ומה הטעם לזה. כתוב את הנפ"מ בזה לטבילת מקלף ירקות, מכונה אוטומטית לקילוף תפוא ופומפיה.
- ב. כיצד נפסק לגבי מקדח שמנקבים בו חביות, והאם יש נפ"מ בזה לטבילת פותחן וחולץ פקקים.
- ג. קנקנים שרוב תשמישן ליציקת מים חמים ללישה ומיעוטן למזיגת רותחים לשתייה, האם חייבים טבילה. ומה הטעם לזה.